

BULGÁRFÖLD VÉDETT FÁJA

Földrajzi fekvése: Miskolc, Stadion utca Bertalan utca felé eső vége

GPS adatok:48,06,07-20,42,44

Védetté nyilvánítása: 2003

Megközelítése: az 1., és 6. jelű autóbuszokkal, illetve az 1. számú villamossal (Bulgárföld városrész megállóhely)

Kedves Természetkedvelő Barátunk!

Ön most Miskolc talán legöregebb fája alatt áll.

Ez a 10.5 m törzskerületű, közel 31 m magas fekete nyárfa (*Populus nigra*) tekintélyes termetével és korával (kb. 200-250 éves) egyedi értéket képvisel a városi környezetben. A melléte folyó Erenyő-patak hajdani puhafaligetének hagyatéka. A közelben nem található hasonló korú és nagyságú famatuzsálem. Monumentális, tájvédelmi körzetbe illő megjelenése a lakótelepi környezetben kuriózumnak számít.

Nem véletlen, hogy a Bulgárföldi fekete nyarat helyi védettséggű természeti értékke nyilvánította a Miskolc Város Önkormányzata (23/2003. (V.12.). Korának, a nagyfeszültségű vezetékek és az időjárás miatti és kitétsége miatt körülbelül évente indokolt az elszáradt ágak eltávolítása, gallyazása, favédelmi kezelése, mint ahogyan ez 2020 tavaszán is megtörtént.

A fekete nyárfát sajnos a kihalás fenyegeti, ezért felkerült a Környezetvédelmi Világszervezet Vörös Listájára. A jellemzően árterületeken előforduló nyárfa olyan ritka manapság, hogy immár a Föld veszélyeztetett élőlények jegyzékében szerepel. Ez a faj igen gyorsan növekszik, rengeteg fényre, vízre és tápanyagra van szüksége a fejlődéshez. Ez a magyarázata, hogy jóformán csak ligeterdőkben illetve közvetlenül a folyók napos, világos partján tenyészik. A talajvízszint-csökkenés és a nagyfokú irtás is hozzájárult ahhoz, hogy jelentősen lecsökkent e tiszteletet parancsoló, több, mint kétszáz évig is elévő faj élettere.

A 10 métert meghaladó törzskerületű fán megfigyelhetjük az alvó rügyek jellegzetes benövését, megduzzadását, ami az úgynevezett „csomorosságot” okozza. A kéreg az idős egyedek esetében erősen repedezett, sötét színű, feltehetően a „fekete” nyár név is ebből ered. A levelek háromszög, vagy deltoid alakúak, fűrészszélűek, szemben a fehér nyár kerekded, karéjos szélű leveleivel. Ez az a fa, amelyik a legtöbb széndioxidot képes megkötni a levegőből, amivel hatékonyan hozzájárul az üvegház-hatás megfékezéséhez. Különösen érdekes tény, hogy a nehézfémekkel terhelt talaj könnyebben tisztul meg a méregtől a fekete nyár segítségével. Ez a fa a rovarok, a fával szimbiózisban élő egyes gombafajok számára maga is fontos élőhelyet biztosít.

A bulgárföldi nyárfa közvetlen szomszédságában lévő villamos alállomás megépítése óta fittyet hány az elektromágneses télerősség sejtkárosító hatásaira. A 22 kV-os légvezetékek közelsége sem tűnik káros hatásúnak. Mintha tudná, hogy a mágneses tér erőssége az áramerősséggel növekszik, a magasfeszültségű vezetékeken pedig nem folyik nagy erősségű áram.

A Bulgárföldi Városrész rövid története:

Nevét a 19-20 század fordulóján a területen gazdálkodó bolgárkertészek után kapta. A terület egyben fontos közlekedési csomópont volt, itt találkozott ugyanis a lyukóbányai és perecesi bányavasút, itt volt a LÁEV Perecesi-kitérő nevű megállóhelye is. Az 1930-as években megkezdődött a munkáslakások építése; ekkor készültek a mai Stadion utca 37-39, 41-43 és 45-47 szám alatti - fentről nézve „U” alakú - első bérházai is.

A második világháború után fokozatosan megindult a bolgárkertészet felszámolása és az új bérházak építése. Az 1970-es években megjelentek a panelházak is, melyekből három tízemeletes, a többi pedig négyemeletes lett. Ugyanebben az időben végleg felszámolták a bányavasutat, a 70-es évek végén pedig az északi tehermentesítő út tervezete miatt - amiből itt nem valósult meg semmi - eltűntek a lillafüredi kisvasút sínei is. A rét északi oldalán évekig tartó viszály után (reggel elkezdtek, éjszaka lebontották) „Déva váraként” nagy nehezen elkészült egy garázstelep. Ma már megszoktuk a látványát. A 80-as években nagyjából állandósult a ma látható összkép. A szép számú panelház ellenére meglehetősen sok zöldterület található itt.

A Bulgárföld szívében található egy hatalmas rét, futball pályával, kijelölt kutyafuttatóval. A fák lombjai között mókusok, madarak, alattuk szalonnasütők. A nagyfeszültségű távvezeték szeptemberben a költözésre készülő fecskék gyülekező helye, innen indulnak tovább telelni Afrikába. Áprilisban térnek vissza. A verebek, galambok, gerlek abszolút bulgárföldi lakosokká váltak. Leggyakrabban a fekete rigók kerülnek a szemünk és gyakran a lábunk elé. Költési időben kibérelnek egy-egy bérházi sarkot és kora hajnaltól sötétségig énekelnek.

Ha tehetik, győződjetek meg személyesen is arról, hogy a bulgárföldiek miért imádnak itt lakni!

Miskolc, 2020. május

Összeállította:

Serfőző Sándor nyugdíjas, bulgárföldi lokálpatrióta
Zöld Kapcsolat Egyesület, Favédelmi Munkacsoport Miskolc

További információk:

- Miskolc város helyi jelentőségű és védendő természeti értékei:
https://zoldakcio.hu/wp-content/uploads/Miskolc_Helyi_v%c3%a9dett.pdf
- Pósfalvi György: Magyarország legnagyobb fái:
<https://www.dendromania.hu/index.php?old=falistak&telepules=Miskolc>
- Favédelmi Munkacsoport: <https://www.facebook.com/groups/401850733565114/>